

RAPORT DE PROGRES

privind implementarea proiectului "Fortificarea controlului tuberculozei și reducerea mortalității prin SIDA în Republica Moldova" pentru anii 2024-2026

GRANTUL – MDA-C_PCIMU

FINANȚARE – FONDUL GLOBAL PENTRU COMBATEREA SIDA, TUBERCULOZEI ȘI MALARIEI

RECIPIENT PRINCIPAL – IP UCIMP

SUBRECIPIENT – CENTRUL PAS

PERIOADA DE RAPORTARE – 1 OCTOMBRIE - 31 DECEMBRIE 2024

CUPRINS

ABREVIERI	3
CONTEXT	4
Scopul:	5
Module și intervenții:.....	6
Grupurile țintă/Beneficiarii	7
REZULTATELE IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR PE PARCURSUL PERIOADEI 01 IULIE – 30 SEPTEMBRIE 2024	8
Modulul Pachet de prevenire pentru BSB și partenerii lor sexuali.....	8
Intervenția Programarea profilaxiei pre-expunere (PrEP) pentru BSB	8
Modulul Servicii de testare HIV diferențiată	9
Intervenția Testarea în unități pentru programele populațiilor cheie	9
Intervenția Testarea în unități în afara programelor pentru populațiile cheie și pentru adolescenți și femei tinere	9
Modulul Tratament, îngrijire și suport	10
Intervenția Managementul integrat al co-infecțiilor și comorbidităților comune (adulți și copii)	10
Modulul Reducerea barierelor legate de drepturile omului în calea serviciilor HIV/TB	11
Intervenția Eliminarea stigmatizării și a discriminării în toate situațiile	11
Intervenția Asigurarea furnizării nediscriminatorii de asistență medicală	11
Intervenția: Creșterea accesului la justiție (HIV/TB)	14
Modulul Diagnosticul, tratamentul și îngrijirea TB.....	18
Intervenția Screening și diagnostic TB	18
Intervenția Tratament, îngrijire și suport TB	18
Modulul Diagnosticul, tratamentul și îngrijirea aferente tuberculozei rezistente la medicamente (DR)	19
Intervenția Tratament, îngrijire și suport DR-TB	19
Modulul Prevenirea TB/DR-TB	20
Intervenția Prevenirea și controlul infecțiilor	20
Modulul RSSH: Consolidarea sistemelor comunitare.....	20
Intervenția Monitorizarea condusă de comunitate	22
Intervenția Implicarea comunității, conexiuni și coordonare.....	23
Intervenția Implicarea comunității, conexiuni și coordonare.....	24
Intervenția Consolidarea capacităților și dezvoltarea leadershipului.....	26
Modulul RSSH: Sisteme de monitorizare și evaluare	27
Intervenția Raportare de rutină	27
Intervenția Cercetare Operațională	27

Intervenția Supravegherea HIV, tuberculozei și malariei	29
ANEXE	31
Anexa 1. Planificarea activităților pe durata grantului 2024-2026 și statutul de implementare pe parcursul anului 2024	31

ABREVIERI

ANOFM	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AO	asociație obștească
APL	autoritate publică locală
BSB	bărbați care fac sex cu bărbați
CLM	monitorizare condusă de comunitate
DOT	tratament direct observat
DS	drog sensibil
EA	evenimente adverse
GAM	Raport Global de Monitorizare a SIDA
GTL	grup tehnic de lucru din cadrul consiliului național de coordonare a programelor naționale HIV și TB
IMSP	instituție medico-sanitară publică
IFP	institutul de ftiziopneumologie
HIV	virusul imunodeficienței umane
LS	lucrători ai sexului
MDR-TB	tuberculoza multidrogrezistentă
MS	Ministerul Sănătății
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
OSC	organizație a societății civile
ONG	organizație neguvernamentală
PC	populații cheie
PCDI	persoane consumatoare de droguri injectabile
PN HIV	Programul Național de prevenire și control a infecției HIV
PNRT	Programul Național de Răspuns la Tuberculoză
PTHIV	persoane care trăiesc cu HIV
SIDA	sindromul imunodeficienței umane achiziționate
SOmSTR	studiu operațional Short, all-Oral Regimens For Rifampicin-resistant Tuberculosis
SPECTRUM	program utilizat pentru estimarea indicatorilor cheie aferenți HIV
TARV	tratament antiretroviral
TB	tuberculoza
TG	Transgender
UNHCR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
VST	tratament video supravegheat

CONTEXT

Republica Moldova este o țară cu prioritate înaltă pentru controlul tuberculozei în cadrul Regiunii Europene a OMS și se numără printre cele 30 de țări din lume cu o povară mare de TB, în special formele rezistente la medicamente, subliniind importanța TB ca principala problemă de sănătate publică. În 2022, sistemul de raportare națională a înregistrat o creștere a cazurilor noi și recidive de TB, ajungând la 2.122 de cazuri, cu o incidență de 68,9 la 100.000 de locuitori, față de 67,1 la 100.000 de locuitori (2.068 de cazuri) în 2021 și 56,7 la 100.000 (1.759 de cazuri) în 2020.

În special, scăderea semnificativă (38,7%) a cazurilor notificate între 2019 și 2020 este atribuită impactului pandemiei COVID-19 atât asupra detectării, cât și asupra raportării TB. Pandemia a perturbat accesul la diagnostic și tratament din cauza blocajelor, restricțiilor și preocupărilor legate de vizitarea instituțiilor medicale. Acest declin a dus la diagnosticări întârziate, stadii avansate ale bolii, costuri crescute și durate prelungite ale tratamentului, potențial crescând transmiterea TB în comunități.

Rezistența la medicamentele anti-TB este cea mai mare provocare și principalul obstacol pentru abordarea eficientă a epidemiei TB în Moldova. Cele mai recente date (2019) raportează 27% MDR-TB la pacienții nou diagnosticați și 56% la pacienții cu TB tratați anterior.

Epidemia de TB din Moldova este caracterizată de cele mai multe depistări la persoane cu vârsta cuprinsă între 18-64 de ani și o notificare mai mare în grupurile de risc specifice, inclusiv persoanele aflate în închisori, migranți și persoanele cu coinfecție TB/HIV. În timp ce majoritatea cazurilor din populația generală sunt identificate ca cazuri de TB sensibilă la medicamente, TB-MDR a crescut constant din 2005 până în 2012, unde pare să se fi stabilizat, cu excepția populației din penitenciare. În ciuda unei îmbunătățiri constante a situației epidemiologice, Moldova rămâne printre cele 30 de țări cu povara înaltă de TB-MDR din lume.

Autoritățile relevante și partenerii PNRT depun eforturi considerabile pentru a îmbunătăți depistarea activă a cazurilor și depistarea precoce a pacienților cu TB, pentru a crește randamentul investigațiilor contactilor cu TB, prin radiografie toracică mobilă și prin depistarea cazurilor de TB în comunități, implementarea unui model eficient de îngrijire centrat pe oameni, având ca scop îmbunătățirea tratamentului și pentru o mai bună acceptabilitate și conformitate cu programele de tratament preventiv al TB.

Povara prin HIV în Moldova, este de asemenea printre cele mai mari din Europa, fiind pe locul doi după Ucraina. Instrumentul SPECTRUM estimează prevalența HIV în populația generală adultă la 0,6% (0,3 la femei și 0,6 la bărbați). Cel mai recent număr estimat de PTH în Moldova este de 14.589 (SPECTRUM 2020). Conform statisticilor naționale, din 1987 până în prezent, pe ambele maluri ale râului Nistru au fost înregistrate cumulativ 13.656 persoane cu HIV, 4.437 cazuri de SIDA și 3.879 decese. Prevalența reajustată pe baza noilor date despre populație este de 310 la 100.000 (Agenția Națională pentru Sănătate Publică, 2020). În ciuda unei scăderi a diagnosticării cazurilor noi de HIV în perioada 2020-2021, probabil influențată de reducerea testării în timpul pandemiei COVID-19, 2022 a fost martorul unei creșteri semnificative. Țara a raportat 929 cazuri nou diagnosticate, cele mai multe înregistrate vreodată, indicând potențiale provocări în diagnosticarea cazurilor nedetectate de HIV.

Conform celui mai recent Raport Global de Monitorizare a SIDA („GAM”) 2022, epidemia HIV din Moldova continuă să fie concentrată în rândul populațiilor cheie și

vulnerabile, în principal persoanelor care se injectează droguri și bărbații care fac sex cu bărbați, cu o tendință de creștere pentru BSB și în scădere – pentru utilizatorii de droguri și lucrătorii sexuali. Prevalența HIV estimată în populația generală conform SPECTRUM 2023 este de 0,54% (0,48% pentru malul drept și 0,89% pentru cel din stânga). Datele disponibile sugerează că epidemia a trecut de la o epidemie în care cele mai mari rate de transmitere au fost în rândul persoanelor care consumă droguri la o epidemie în care transmiterea către partenerii sexuali a devenit principala sursă de noi infecții. În plus, rezultatele IBBS 2022 în rândul consumatorilor de droguri neinjectabile au arătat rate de prevalență destul de ridicate în acest grup (7,2%), în special în rândul femeilor, necesitând acțiuni prompte, cu intervenții corespunzătoare de educare, testare, tratament și îngrijire.

Există o mare variație între epidemia HIV pe malul drept și cel stâng, cu incidența 20 la 100.000 de locuitori pe malul drept și 47 la 100.000 de locuitori pe malul stâng în 2020. Distribuția geografică arată concentrare în zonele urbane, cele mai afectate localități sunt municipiile Bălți (malul drept) și Tiraspol și Rîbnița (malul stâng) din cauza unei concentrații mai mari de populații cheie și partenerii sexuali ale acestora (Agenția Națională pentru Sănătate Publică. Actualizare anuală a epidemiei, 2020).

Structurile de facto din Transnistria coordonează răspunsul local TB/HIV și transpun prioritățile strategice aliniate la planurile strategice naționale privind tuberculoza și HIV.

În iunie 2020, mecanismul de coordonare al țării (CNC) a aprobat Planurile strategice naționale privind tuberculoza și HIV pentru următorii cinci ani (2021-2025). Noile programe sunt aliniate la progres și lecțiile învățate din fostele programe și stabilesc scopuri și obiective robuste și oportune care vizează minimizarea consecințelor epidemiilor TB și HIV și reducerea poverii acestora în Moldova.

Alocarea 2024-2026 va fi implementată pentru a ajuta Moldova să abordeze barierele existente, să sprijine atingerea țintelor stabilite și să susțină servicii de tratament și prevenire calitative pentru populațiile cheie afectate.

Scopul:

Scopul general al programului este de a reduce suferința umană și povara socioeconomică asociată cu TB și HIV/SIDA în Moldova, de a contribui la crearea unui mediu favorabil și sisteme care să fie centrate pe persoane, sensibile la gen și bazate pe drepturile omului, pentru a crea un răspuns eficient și sustenabil la TB și HIV, prin (i) extinderea accesului la servicii eficace și moderne de diagnostic, tratament și prevenire a TB (cu accent pe PC) și (ii) reducerea decalajului în progresul către țintele 90-90-90: creșterea depistării precoce a HIV, asigurarea unei extinderi rapide a TARV și îmbunătățirea calității îngrijirilor HIV, prin promovarea intervențiilor inovatoare de prevenire.

Obiectivele:

1. Asigurarea accesului universal la diagnosticarea și depistarea timpurie și calitativă a tuberculozei (cu accent pe TB RR / MDR) - prin utilizarea de teste rapide de diagnostic molecular, îmbunătățirea calității și acoperirii cu teste de sensibilitate la medicamente (TSM) și promovarea depistării active a cazurilor (screening pentru TB în grupurile cu risc crescut);

2. Îmbunătățirea rezultatelor tratamentului pacienților cu DR TB prin implementarea schemelor de tratament modificate mai scurte și extinderea abordărilor concentrate pe persoană, suportului integrat al pacienților și activităților de monitorizare;

3. Reducerea transmiterii TB prin extinderea tratamentului preventiv eficient și îmbunătățirea controlului infecției;

4. Creșterea depistării precoce a HIV, extinderea TARV și îmbunătățirea calității îngrijirilor HIV prin promovarea abordărilor inovatoare de testare, asigurarea accesului la TARV de calitate, implementarea modelelor diferențiate de tratament și îngrijire concentrate pe persoană și remedierea conexiunilor slabe în continuumul îngrijirii HIV;

5. Prevenirea transmiterii HIV, prin extinderea acoperirii intervențiilor inovatoare de prevenire în rândul populațiilor cheie, integrarea platformelor de servicii de sănătate la nivel comunitar și eliminarea dihotomiei dintre prevenirea HIV și continuitatea îngrijirilor HIV;

6. Consolidarea sistemului de sănătate;

7. Consolidarea sistemului comunitar;

8. Eliminarea barierelor legate de drepturile omului și de gen și atingerea obiectivului zero la discriminare.

Module și intervenții:

(a) Testarea diferențiată la HIV: (1) Testare la nivel comunitar pentru programele PC; (2) Testare în instituții pentru programele PC; (3) Testare în instituții în afara PC și a programelor pentru fete adolescente și tinere; și (4) Auto-testare în afara programele PC și a programelor pentru fete adolescente și tinere.

(b) Diagnosticarea, tratamentul și îngrijirea DR-TB: (1) Diagnosticarea DR-TB; și (2) Tratamentul, îngrijirea și suportul DR-TB.

(c) Populațiile cheie vulnerabile - TB/DR-TB: Populațiile cheie vulnerabile – populațiile mobile (migranți/refugiați/persoane strămutate interior); (2) Populațiile cheie vulnerabile – Altele; (3) Populațiile cheie vulnerabile – Persoanele din penitenciare/centre de detenție; și (4) Populațiile cheie vulnerabile – Persoane sărace din mediu urban, mahalale.

(d) Pachetul de servicii de prevenire pentru BSB și partenerii lor sexuali: (1) Programe de prezervative și lubrifianți pentru BSB; (2) Programare de profilaxie pre-expunere („PrEP”) pentru BSB; și (3) Servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv infecțiile cu transmitere sexuală, hepatite, îngrijire post-violență pentru BSB;

(e) Pachetul de prevenire pentru persoanele aflate în închisori și alte locuri de detenție: (1) Programe de prezervative și lubrifianților pentru deținuți; (2) Intervenții de reducere a riscurilor pentru consumul de droguri pentru prizonieri; și (3) Comunicarea, informarea și crearea cererii privind prevenirea HIV pentru prizonieri;

(f) Pachetul de prevenire pentru persoanele care consumă droguri și partenerii lor sexuali: (1) Programare de prezervative și lubrifianți pentru persoanele care consumă droguri; (2) Comunicarea privind prevenirea HIV, informarea și crearea cererii pentru persoanele care consumă droguri; (3) Programe de ace și seringi pentru persoanele care consumă droguri; (4) Terapia de substituție cu opioide și tratamentul asistat medical a

altor dependențe de droguri pentru persoanele care consumă droguri; și (5) Servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv infecțiile cu transmitere sexuală, hepatite, îngrijire post-violență pentru persoanele care consumă droguri;

(g) Pachetul de servicii pentru lucrătorii sexuali, clienții lor și alți parteneri sexuali: (1) Programe de prezervative și lubrifianți pentru lucrătorii sexuali; și (2) Servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv infecțiile cu transmitere sexuală, hepatite, îngrijire post-violență pentru lucrătorii sexuali;

(h) Managementul programului: (1) Coordonarea și gestionarea programelor naționale de combatere a bolilor și (2) Managementul grantului;

(i) Reducerea barierelor legate de drepturile omului în accesarea serviciilor HIV/TB: (1) Eliminarea stigmatizării și discriminării în toate situațiile; (2) Asigurarea furnizării nediscriminatorii a asistenței medicale; (3) Creșterea accesului la justiție (HIV/TB); și (4) Obținerea cunoștințelor juridice („Cunoaște-ți drepturile”) (HIV/TB);

(j) RSSH: Consolidarea sistemelor comunitare: (1) Consolidarea capacităților și dezvoltarea de leadership; (2) Angajamentul comunității, legăturile și coordonarea; (3) Monitorizare condusă de comunitate; și (4) Cercetare și advocacy conduse de comunitate;

(k) RSSH: Sisteme de monitorizare și evaluare: (1) Analize, evaluări, revizui și utilizarea datelor; (2) Cercetări operaționale; (3) Raportarea de rutină; și (4) Supravegherea HIV, TB și Malariei;

(l) Diagnosticarea, tratamentul și îngrijirea TB: (1) Screeningul și diagnosticarea TB; și (2) Tratamentul, îngrijirea și suportul TB;

(m) Prevenirea TB/DR-TB: (1) Prevenirea și controlul infecției; și (2) Tratamentul preventiv; și (3) Screeningul/testarea la TB;

(n) Tratament, îngrijire și suport: (1) Tratament HIV și prestare de servicii diferențiate - adulți (15 și peste); (2) Tratamentul HIV și prestarea serviciilor diferențiate - copii (sub 15 ani); (3) Managementul integrat al co-infecțiilor și comorbidităților (adulți și copii); și (4) Monitorizarea tratamentului - încărcătura virală și toxicitatea preparatelor antiretrovirale.

Grupurile țintă/Beneficiarii

Grupurile țintă/Beneficiarii componentei TB:

- (a) Pacienții cu TB;
- (b) Pacienții cu TB MDR;
- (c) Deținuți;
- (d) Migranți și persoane fără adăpost;
- (e) PTHIV;
- (f) Lucrători medicali implicați în diagnosticarea, gestionarea cazurilor și tratamentul TB.

Grupurile țintă/Beneficiarii componenteii HIV:

- (a) Pacienții HIV/SIDA;
- (b) PTHIV;
- (c) Persoanele cu co-infecție HIV și TB;
- (d) Persoanele din detenție;
- (e) Populațiile cheie.

REZULTATELE IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR PE PARCURSUL PERIOADEI 01 OCTOMBRIE – 31 DECEMBRIE 2024 ȘI ANULUI 2024

Planificarea activităților pe durata grantului 2024-2026 și statutul de implementare pe parcursul anului 2024 sunt relatate în Anexa nr.1.

Descrierea procesului de implementare, a activităților realizate și a rezultatelor obținute este redată în continuare.

Modulul Pachet de prevenire pentru BSB și partenerii lor sexuali

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Programarea profilaxiei pre-expunere (PrEP) pentru BSB

Activitatea 1.2.1.2. Ajustarea protocolului național PrEP.

În vederea realizării activității date, pe parcursul perioadei de raportare, Protocolul Clinic Național ” Profilaxia pre-expunere la infecția HIV” actualizat a fost discutat și aprobat:

- a) 12 noiembrie - la Ședința Catedrei Boli Infecțioase, USMF ”Nicolae Testemițanu,,;
- b) 9 decembrie 2024 - la Ședința comisiei științifico-metodică de profil Medicina Comunitară;
- c) 23 decembrie 2024 –la ședința Consiliului de Experți ai Ministerului Sănătății.

La începutul anului 2025, PCN va fi aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății și va putea fi utilizat în practică. Varianta finală a PCN se anexează la prezentul raport.

Activitatea este realizată complet.

Activitatea 1.2.5.1. Revizuirea standardului de organizare și funcționare privind HIV în populațiile cheie, inclusiv tinerii

În cadrul acestei activități, la 16 septembrie 2024, în temeiul Dispoziției Ministerului Sănătății nr.394-d din 6 septembrie 2024, a fost organizat un Atelier de lucru privind noile abordări și cerințe în implementarea serviciilor de prevenire, îngrijire și suport pentru populațiile cheie și PTH în cadrul PN HIV și a grantului FG. În cadrul acestui atelier, unul din subiecte a fost prezentarea și discutarea propunerilor pentru revizuirea standardului de organizare și funcționare privind HIV în populațiile cheie.

Standardul a fost actualizat pe parcursul trimestrului 4, 2024, dar nu a fost finisat și înaintat spre aprobare către Ministerul Sănătății. Activitatea se transferă pentru finalizare pe parcursul primului trimestru 2025.

Modulul Servicii de testare HIV diferențiată

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Testarea în unități pentru programele populațiilor cheie

Activitatea Asigurarea standardelor pentru laboratorul clinic și microbiologic al Penitenciarului nr.16

În perioada de raportare au fost realizate lucrări de reparație în cadrul laboratorului clinic și microbiologic al Penitenciarului nr.16 în conformitate cu caietul de sarcini înaintat în valoare de 533,614.30 MDL. Pe parcursul trimestrului IV, lucrările au fost finisate, evaluate și recepționate.

Activitatea este realizată complet.

Intervenția Testarea în unități în afara programelor pentru populațiile cheie și pentru adolescenți și femei tinere

Activitatea 3.3.2.1. Desemnarea și consolidarea laboratorului regional de referință HIV/ITS

Pentru realizarea acestei activități a fost planificată procurarea seturilor de calculator și printer pentru fiecare laborator regional de referință HIV/ITS care a fost creat pe parcursul anului 2024. În acest sens, a fost lansată o procedură de achiziție <https://pas.md/ro/PAS/Tenders/Details/622> . Drept rezultat, a fost selectată o companie și atribuit contractul respectiv, cu valoarea de 109,125.00 MDL pentru această componentă.

Activitatea 3.3.2.4. Dezvoltarea și implementarea Programelor Naționale de Control al Calității pentru HIV/ITS în cadrul LNR și altor Centre de Testare HIV/ITS

Pentru realizarea acestei activități, în temeiul deciziei GTL HIV din 30 octombrie 2024, au fost contractați doi consultanți (valoarea contractelor: 48,800.00 și 24,400.00 MDL, total cost). Pe parcursul trimestrului IV au fost elaborate și prezentate unele livrabile: Ghidul Național de Organizare și Implementare a Programului Național de Control al Calității pentru LNR HIV/ITS, cu anexele relevante (POS Pregătirea materialului de referință; POS Păstrarea și transportul materialului de referință; POS Raportarea rezultatelor controlului calității; POS Interpretarea rezultatelor controlului calității). Activitatea va fi finalizată pe parcursul trimestrului I, 2025 și raportată respectiv.

Activitatea 3.3.1.2. Implementarea și menținerea Sistemului de Management al Calității în cadrul LNR HIV conform Standardului ISO 15189

În scopul realizării acestei activități, în temeiul deciziei GTL HIV din 30 octombrie 2024, au fost contractați doi consultanți (valoarea contractelor 24,400.00 și 12,200.00 MDL, total cost). Activitatea va fi finalizată pe parcursul trimestrului I, 2025 și raportată respectiv.

Totodată, în cadrul acestei activități, pe parcursul trimestrului I, 2024 a fost realizată evaluarea LNR HIV în conformitate cu cerințele standardului SM EN ISO/IEC 17011:2017 de către Centrul Național de Acreditare MOLDAC (raportat în trimestrul respectiv).

Activitatea 3.1.1.3. Specializarea pentru medici și biologi de laborator din cadrul laboratoarelor HIV/SIDA (malul stâng)

Activitatea dată a fost realizată complet și raportată în trimestrul 2, 2024.

Activitatea 2.1.4.1 Implementarea și adoptarea autotestării HIV în populația generală

În temeiul deciziei GTL HIV din 28 august 2024, activitatea dată este implementată de către AO Inițiativa Pozitivă. Pe parcursul trimestrului IV a fost realizat:

- elaborarea machetei stickerelor cu codul QR către informații privind testarea și alte servicii de prevenire;
- actualizarea structurii informaționale despre instituțiile medicale și ONG-uri, cu îmbunătățirea panoului de administrare pentru monitorizare mai eficientă a chatbot @JUSTTESTMD;
- imprimarea a 5000 stickere;
- aplicarea stickerelor pe ambalajul a 5000 teste recepționate de IMSP SCBI Toma Ciorbă;
- distribuirea a 1316 teste în rețeaua de farmacii „Farmacia Familiei”;
- monitorizarea stocurilor de teste în farmacii.

Modulul Tratament, îngrijire și suport

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Managementul integrat al co-infecțiilor și comorbidităților comune (adulți și copii)

Activitatea 2.4.2.6. Pilotarea modelului de sprijin al echipelor multidisciplinare cu implicarea asistenților sociali din asistența medicală primară în vederea extinderii testării pentru HIV, sifilis și hepatite

Această activitate presupune motivarea asistenților medicali comunitari pentru promovarea și realizarea testării la HIV în comunitate prin procurarea seturilor de echipament IT – un calculator și o imprimantă. Pe parcursul perioadei de raportare a fost lansată procedura de achiziție <https://pas.md/ro/PAS/Tenders/Details/622> . Drept rezultat, a fost selectată o companie și atribuit contractul respectiv, cu valoarea de 109,125.00 MDL pentru această componentă.

Activitatea 2.4.2.4. Instruirea specialiștilor teritoriali în abordarea nevoilor de gen ale beneficiarilor și furnizorilor de servicii

În perioada 3 - 4 octombrie 2024, în temeiul Dispoziției Ministerului Sănătății nr. 412-d din 18 septembrie (anexată la acest raport) a fost organizat Atelierul de lucru pentru instruirea personalului medical din cadrul Cabinetelor regionale/raionale de diagnostic și tratament a infecției HIV/SIDA. La atelier au participat 50 persoane (listele participanților sunt anexate la acest raport).

Activitatea 2.4.2.1 Advocacy și asistență tehnică pentru deschiderea cabinetelor ART la nivelul spitalelor raionale

Activitatea dată implică dotarea a șase cabinete ART raionale care vor fi create pe parcursul anului cu echipament IT – calculator cu imprimantă și echipament multimedia. Pe parcursul perioadei de raportare a fost lansată procedura de achiziție <https://pas.md/ro/PAS/Tenders/Details/622> . Drept rezultat, a fost selectată o companie și atribuit contractul respectiv, cu valoarea de 321,045.00 MDL pentru această componentă.

Modulul Reducerea barierelor legate de drepturile omului în calea serviciilor HIV/TB

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Eliminarea stigmatizării și a discriminării în toate situațiile

Activitatea Campaniei de advocacy

Pentru realizarea Campaniilor de advocacy, urmare a deciziei GTL HIV în cadrul ședinței din 22 ianuarie 2024, a fost contractată AO Inițiativa Pozitivă, Acord de implementare a grantului nr. 035/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 16 aprilie 2024, valoarea anuală pentru aceste activități constituind 879,471.38 lei.

În perioada de raportare au fost realizate 2 campanii.

1) Campania de promovare a profilaxiei pre expunere(PrEP) în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare cu HIV

Campania a fost realizată în perioada 1 iulie – 30 octombrie 2024.

Obiectivele campaniei au fost:

- promovarea educației sexuale și comportamentului sexual responsabil și asumat inclusiv PrEP.
- normalizarea discuțiilor despre sex& sexualitate în spațiul public și a noțiunilor de PrEP, sănătate sexuală, consimțământ, protecție și prevenție (PrEP).

Sloganul Campaniei: „Deschide Cutia”.

Campania a avut ca public țintă primar persoanele cu vârsta 18-40 ani, iar ca public țintă secundar BSB și bărbații gay.

Activități realizate:

1. Au fost elaborate Carduri informative (6) și diseminate pe conturile de social media ale GDM (pagina de Facebook, Instagram). Acestea au fost elaborate într-un stil unic și specific campaniei și conțin mesajele-cheie ale campaniei, scrise într-un stil

simplu, accesibil, laconic, urmate de explicații și informații relevante. Cardurile au avut un succes destul de mare pe rețele, mai ales cele dedicate educației sexuale pentru publicul general. Unul a fost distribuit de o organizație din România, Centrul FILIA, ceea ce a adus un număr imens de afișări.

2. A fost scris un articol de tip longread, despre cum a evoluat medicina în domeniul HIV. Acesta a fost plasat pe site-ul gdm.md, transformat în carduri pentru FB și Instagram.
3. A fost realizat un interviu cu o persoană care trăiește cu HIV. Acesta a fost plasat pe site-ul www.gdm.md, transformat în carduri pentru FB și Instagram și plasat, contra cost, pe site-urile de știri și paginile de Facebook ale acestora: agora.md și zdg.md.
4. A fost realizat un interviu cu sexologa Tania Caitaz, despre educația sexuală, în care a fost abordat și tema persoanelor queer. Acesta a fost plasat pe site-ul gdm.md, transformat în carduri pentru FB și Instagram și plasat, contra cost, pe site-urile de știri și paginile de Facebook ale acestora: www.agora.md și www.zdg.md.
5. Au fost organizate 2 discoteci tematice de promovare a comportamentului sexual protejat și a PrEP. Highlight-ul serii a fost Dragshow-ul Medeei. La evenimente au participat în jur de 150-200 persoane de fiecare dată.
6. Pentru o identitate vizuala a fost elaborat designul și logoul campaniei, care au fost imprimate și pe materiale promoționale, atât pentru staff cât și pentru concursuri.

Rezultatele campaniei:

- (i) În jur de 350 participanți la discotecile tematice;
- (ii) 94600 vizualizări în spațiul on-line;
- (iii) 549 urmăritori noi pe Instagram;
- (iv) 85 urmăritori noi pe Facebook;
- (v) 2 articole postate de către mass-media despre evenimentele campaniei.

2) Campania „JUST TEST”, dedicată Zilei Mondiale de Luptă împotriva SIDA, 1 Decembrie

Campania s-a desfășurat în perioada 25 noiembrie - 25 decembrie cu implicarea a 38 parteneri naționali.

Scopul campaniei a fost creșterea cererii și extinderea accesului la testarea HIV, precum și creșterea conștientizării privind sănătatea sexuală și căile de transmitere a HIV. Sloganul campaniei - „Nu te lăsa purtat de val!”.

Campania s-a desfășurat în următoarele teritorii: Chișinău, Bălți, Cahul, Comrat, Tiraspol, Bender, Rîbnița, Orhei, Căușeni, Cantemir, Leova, Cimișlia, Slobozia, Grigoriopol, Camenca, Dondușeni, Edineț, Sîngerei, Florești, Drochia, Ocnița, Briceni, Soroca, Ialoveni, Cojușna, Dnestrovsk, Hîncești

Activitățile realizate în timpul campaniei:

1. Amplasarea unui spectru larg de materiale vizuale și audiovizuale: bannere în Chișinău, Bălți și Cahul; ecrane LED în locuri aglomerate din oraș și la stațiile de autobuz, videoclipuri și clipuri audio în transportul public, precum și autocolante și videoclipuri în instituțiile medicale din Chișinău. Conform datelor furnizorilor de locuri publicitare, acest lucru a permis atingerea unui public, estimativ de 1.914.239 de persoane pe parcursul campaniei.
2. Informarea tinerilor în instituțiile de învățământ: au fost implicați peste 2300 de tineri din diverse regiuni ale țării, cum ar fi Comrat, Cimișlia, Bălți, Cantemir, Edineț, Sîngerei, Rîbnița, Drochia, Cahul, Dondușeni, Leova, Chișinău, Orhei și Bender.
3. Evenimente în instituțiile medicale și colegiile medicale: sesiuni informaționale privind prevenirea HIV, acțiuni „fundă roșie” și ateliere de lucru au implicat 713 persoane în Chișinău, Edineț, Cahul, Rîbnița, Dnestrovsk, s. Brătușeni, Orhei.
4. Evenimente creative și informale: 3035 de persoane au fost implicate printr-o serie de evenimente creative în Chișinău, Rîbnița, Bălți, Cahul, Bender, cum ar fi informarea prin oferirea testelor în Cineplex Patria, jocuri intelectuale, testare mobilă, discotecă „JUST TEST”, testare la petrecerile privind comportamentul sexual sigur, petreceri pentru promovarea sexului sigur (Safer Sex Promotion Party), precum și Ruta Siguranței.
5. Alte evenimente comunitare: 1285 de persoane au fost implicate în Chișinău, Dondușeni, Rîbnița, Bender și Comrat prin informare și testare în rândul populației generale și grupurilor vulnerabile, evenimente pentru diverse grupuri de suport, sesiuni informative cu voluntarii, acțiuni informative în parcurile orașelor împreună cu voluntarii, oferind ajutor social.
6. Informare și testare în centrele pentru refugiați: un total de 104 persoane au fost informate și testate în centrele pentru refugiați din Chișinău, Cojușna și Hîncești.
7. Sesiuni informative pentru copii și adolescenți din familii de romi: 105 copii și tineri au fost informați și au primit sprijin în ceea ce privește prevenirea HIV și menținerea sănătății reproductive în Tiraspol.
8. Chatbot JUST TEST: a dobândit 1786 de utilizatori noi în cadrul campaniei.
9. Concert solo al ambasadoarei bunăvoinței Panglicii Roșii, cântăreața Dara: 550 de persoane au fost prezente la concert și au fost informate pe parcursul programului său, iar Dara a transmis mesaje către publicul său online, care numără peste 60 de mii de abonați. Videoclipul creat împreună cu Dara și cu participarea persoanelor care trăiesc cu HIV a ajuns la peste 30 de mii de persoane.

Rezultatele campaniei:

- (i) 9700 persoane informate direct;
- (ii) 2150 teste distribuite;
- (iii) 245 publicații în rețelele sociale;
- (iv) 31 apariții în presă;

- (v) 1031 materiale vizuale care au fost vizualizate estimativ de 1,914,239 persoane.

Intervenția Asigurarea furnizării nediscriminatorii de asistență medicală

Activitatea Dezvoltarea și implementarea materialelor informaționale pentru diferite grupuri țintă

Această activitate este realizată în comun cu AO "Inițiativa Pozitivă". Pe parcursul perioadei de raportare au fost stabilite materialele care urmează a fi elaborate, printate și au fost inițiate pregătirile pentru lansarea procedurii de achiziție. Activitatea va fi realizată complet pe parcursul anului 2025.

Intervenția: Creșterea accesului la justiție (HIV/TB)

Activitatea Îmbunătățirea legilor, reglementărilor și politicilor referitoare la HIV și HIV/TB

Această activitate este implementată de către AO Inițiativa Pozitivă în temeiul Acordului de implementare a sub-grantului și finanțare a activităților asumate de părți nr. 035/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 16 aprilie 2024, urmare a deciziei GTL HIV în cadrul ședinței din 22 ianuarie 2024 (bugetul anual pentru aceste activități constituie 305,597.95 MDL). Pe parcursul perioadei de raportare a fost realizat:

1) În domeniul decriminalizării consumului de droguri:

a) Urmare a sesizării depuse către Consiliul pentru egalitate cu privire la constatarea faptului că aplicarea articolului 85 din Codul contravențional reprezintă o barieră serioasă pentru accesarea serviciilor medicale de către persoanele care consumă droguri, se așteaptă Decizia Consiliului pentru egalitate, care va fi pronunțată estimativ în luna ianuarie 2025. Între timp a fost transmisă solicitarea de organizare a unei ședințe cu IP Serviciul Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112.

b) A fost înaintată solicitarea de modificare a art.2641 din Codul Penal, Regulamentul privind modul de testare alcooloșcopică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16.04.2009. La moment se așteaptă organizarea unei ședințe cu participarea reprezentanților Ministerului Sănătății, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale și ONG_urilor din domeniul HIV.

2) În domeniul decriminalizării transmiterii HIV:

În prezent, se așteaptă convocarea unei reuniuni a grupului de lucru, care include și reprezentanți ai Ministerului Sănătății, format la data de 06.02.2024, pentru a discuta modificarea acestei legi. Data exactă a reuniunii urmează a fi comunicată de către Ministerul Sănătății. Între timp a fost elaborată o analiză privind propunerea de abrogare a Legii 23/2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA. În contextul abrogării art. 212 și modificare articolelor 165,171,172 și 206 din Codul penal al RM a avut loc întâlnire cu reprezentanții Ministerului Justiției după care a fost elaborat și expediat Proiectul Legii și Nota informativă. Totodată s-a decis asupra argumentării elaborarea modificărilor și completărilor necesare în Hotărârea Guvernului nr. 534 din 26.07.2023 privind aprobarea Regulamentului pentru aprecierea medico-legală a gravității vătămării integrității corporale sau sănătății în contextul determinării infectării intenționate cu virusul HIV.

3) ***Gestionarea a 5 cazuri strategice*** în diferite instanțe care servesc temei de argumentare pentru anumite inițiative legislative. Cazurile strategice inițiate se referă la discriminarea în baza statutului HIV+ prin refuzul de angajare (cazul este activ); discriminare prin încălcarea dreptului la sănătate pe baza consumului unei doze necunoscute de substanță psihotropă (cazul finalizat urmare a constatării că petiționarul a furnizat date eronate avocatului); discriminare pe baza statutului HIV prin retragerea drepturilor părintești (cauza continuă); încălcarea dreptului la viață privată prin divulgarea informațiilor confidențiale, inclusiv despre statutul HIV prin intermediul mass-media (cazul este închis cu recunoașterea divulgării ilegale a statutului HIV); discriminare pe baza statutului HIV prin refuzul de a stabili drepturile părintești (cazul este închis cu stabilirea paternității). Dintre aceste cazuri trei sunt deja închise, iar două rămân în proces.

4) În domeniul protecției datelor cu caracter personal în sistemul informatic medical

În contextul integrării sistemelor medicale dintre IMSP Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă” și Spitalul de Dermatologie și Boli Infecțioase, pentru discutarea subiectului dat au fost organizate ședințe a grupului de experți care au realizat o analiză privind păstrarea confidențialității datelor cu caracter personal a persoanelor cu HIV în urma fuziunii celor două spitale. A fost transmisă o solicitare în adresa IMSP SCBI „Toma Ciorbă” pentru discutarea subiectului și analizarea situației din punct de vedere juridic.

Activitatea: Creșterea accesului la serviciile de asistență juridică pentru comunitățile vulnerabile în contextul HIV/SIDA și TB (activitate parajuriști)

Această activitate este implementată de către Uniunea pentru Echitate și Sănătate în temeiul Acordului de implementare a sub-grantului și finanțare a activităților asumate de părți nr. 030/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 20 februarie 2024 (bugetul anual constituie 2,517,295.57 MDL), urmare a deciziei GTL HIV în cadrul ședinței din 22 ianuarie 2024.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost realizate următoarele subactivități:

1. Oferirea asistenței juridice primare de către echipa parajuriștilor specializați activi pe parcursul perioadei de raportare, după cum urmează:

- a) 1976 consultații individuale pentru 1976 persoane din grupurile cheie (PTHIV, PCD, lucrător/ lucrătoare sexuală, BSB, persoane transgen, migrant/ă, persoane în/din detenție, persoane afectate de TB).

Cele mai frecvente și relevante probleme pentru care au fost oferite consultanții sunt: protecția socială și ocrotirea sănătății informarea privind sistemul sănătății - apărarea drepturilor pacienților, ajutoare și alocații de stat, drepturile și obligațiile pacienților etc), dreptul civil (contracte, dreptul de proprietate, succesiunea, protecția consumatorului, obligațiile etc). În perioada de raportare în activitatea de oferire a serviciilor de asistență juridică primară au fost implicați 29 parajuriști specializați care activează în următoarele locații: mun. Bălți, mun. Chișinău, mun. Soroca și mun. Cahul, dar parajuriștii au oferit consultații și persoanelor din localități învecinate.

2. 76 *ședințe de consiliere și mediere a conflictelor* cu participarea a 2247 beneficiari. Cele mai frecvente cauze a necesității medierii au fost: medieri în contextul oferirii programului de terapie cu agonști opioizi, oferirea necorespunzătoare a serviciilor medicale, relații de vecinătate și familie.

3. Organizarea a 79 lecții publice pe diverse tematici ce țin de competența profesională a parajuristului pentru comunitățile afectate la care au participat 971 persoane. Categoriile de subiecte cel mai des solicitate pentru lecții publice sunt: parajuriști și asistență juridică garantată de stat, drepturile omului diverse.

4. Referirea a 56 persoane către Oficiul Teritorial CNAJGS pentru asistență juridică calificată garantată de stat. Subiectele pentru redirecționare au fost: dreptul civil (dreptul la proprietate, contracte, succesiunea, obligațiile), dreptul familiei (încetarea căsătoriei, drepturile părintești, obligația de întreținere a membrilor familie, concubinajul, atestarea și contestarea provenienței copilului), protecția muncii, accesul la justiție și organele de drept, drept constituțional, drept penal, încălcări ale drepturilor omului.

5. Redirecționarea a 310 beneficiari către instituțiile publice sau private, asistență în întocmirea cererilor, a demersurilor și altor documente: centrele sociale și oficiile de asistență socială, diverse instituții medicale publice, asistență juridică calificată, în contextul asigurării dreptului la muncă, asigurării siguranței și protecției sociale, secția de poliție, centrele multifuncționale etc.

6. Realizarea a 65 acțiuni de mobilizare a membrilor comunității pentru desfășurarea acțiunilor de interes comun, la care au participat 355 persoane: evenimente pentru reprezentarea intereselor persoanelor cu TB, participarea la diverse mese rotunde ale APL; activități de salubritate pe lângă instituții medicale etc.

7. Documentarea încălcărilor drepturilor omului în sistemul REACT de către parajuriști împreună cu angajații organizațiilor non-guvernamentale care furnizează servicii de reducere a riscurilor și cu membrii comunităților afectate de HIV/TB care au contact direct cu populațiile-cheie. Reactorii contribuie activ la crearea unui registru precis, esențial pentru intervenții eficiente și promovarea drepturilor persoanelor vulnerabile. Domeniul de acțiune al REACT cuprinde următoarele aspecte:

- a. Documentarea încălcărilor drepturilor omului a persoanelor din grupurile cu risc sporit de infectare HIV/Hepatite virale/TB;
- b. Oferirea de asistență și sprijin individual clienților afectați de astfel de încălcări;
- c. Asistarea pentru înlăturarea barierelor în accesarea serviciilor psihosociale, medicale, juridice și alte tipuri de suport, fie direct, fie prin trimiterea către organizații partenere;
- d. Analizarea cazurilor înregistrate pentru a identifica legături între încălcările drepturilor și accesul la servicii specifice în domeniul HIV și sănătate;
- e. Utilizarea datelor colectate pentru a planifica și implementa intervenții în domeniul drepturilor omului, prevenind încălcările viitoare;
- f. Folosirea sistemului ca sursă de dovezi în dezvoltarea programelor, politicilor și inițiativelor de advocacy privind HIV la nivel regional și național.

La moment în sistem sunt fixați 19 reactori (7 femei și 12 bărbați), care activează în 6 orașe ale Republicii Moldova, inclusiv din regiunea transnistreană: Bălți, Chișinău, Cahul,

Comrat, Tiraspol, Bender. La moment sistemul REAct înregistrează 178 cazuri soluționate pozitiv, 10 cazuri – soluționate parțial, iar 44 cazuri sunt în proces de soluționare. Sunt totuși și cazuri care nu sunt rezolvate – 65 cazuri, cauza fiind diversă, dar de cele mai dese ori ține de lipsa dorinței beneficiarului pentru a soluționa cazul (39 cazuri).

Cele mai multe cazuri de încălcare a drepturilor sunt înregistrate în grupurile de risc:

- Persoane care trăiesc cu HIV (PLHIV): 127
- Persoane care consumă droguri (PUD): 98
- Lucrători sexuali (LS): 55
- Comunitatea LGBTQI+: 51
- Foști deținuți: 23

Principalii autori ai încălcărilor fiind:

- Sectorul medical: 129 cazuri
- Persoane fizice: 85
- Alte categorii: 58
- Organe de aplicare a legii: 31
- Autorități locale și servicii publice: 17
- Sectorul educațional: 4
- Personalul din penitenciare: 2

Activitatea Sesiuni de informare de la egal la egal

Această activitate, în temeiul deciziei membrilor Platformei TB în cadrul ședinței din 9 ianuarie 2024, pe malul drept este implementată de către AO SMIT. În acest sens a fost semnat Acordul de implementare a sub-grantului și finanțare a activităților asumate nr. 031/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 20 februarie 2024, în valoare pentru activitatea dată de 29,598.00 MDL.

Pentru realizarea acestei activități pe malul stâng, a fost selectată AO Programe Medico-Sociale în temeiul deciziei Platformei TB în cadrul ședinței din 1 martie 2024. În acest sens a fost semnat Acordul de implementare a sub-grantului și finanțare a activităților asumate nr. 042/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 28 februarie 2024, în valoare pentru activitatea dată de 14,149.00 MDL.

Pe parcursul perioadei de raportare, pe malul drept, 16 persoane care primeau tratament pentru TB în cadrul IMSP Spitalul Clinic Municipal Bălți, departamentul de ftiziopneumologie au fost informate cu privire la drepturile omului în contextul TB. Beneficiarii au primit inclusiv pachete informaționale și pachete motivaționale, au fost informați despre serviciile de care pot beneficia pe parcursul tratamentului antituberculos, inclusiv după externarea din spital.

Pe malul stâng, în perioada de raportare a fost organizată o sesiune de informare cu tema «Диагноз Туберкулез. Учимся жить дальше!», care a avut loc în cadrul Spitalului Republican de Tuberculoză din Bender cu 25 pacienți, care se aflau pentru tratament în secțiile de tuberculoză. Au fost discutate subiecte referitor la importanța tratamentului neîntrerupt, serviciile disponibile și drepturile pacienților, stadiile de acceptare ale diagnosticului. În cadrul sesiunilor de informare au fost organizate inclusiv jocuri interactive pentru consolidarea cunoștințelor despre tratamentul tuberculozei și

drepturile omului. La finalul fiecărei sesiuni participanții au primit materiale informaționale și pachete motivaționale.

Modulul Diagnosticul, tratamentul și îngrijirea TB

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Screening și diagnostic TB

Activitatea Revizuirea și actualizarea rețelei de laborator de diagnosticare TB prin evaluarea rețelei de diagnosticare ca parte a optimizării globale a rețelei de diagnosticare

În perioada de raportare, Raportul privind evaluarea rețelei de diagnosticare a TB în Republica Moldova a fost finalizat și remis către PNRT (anexat la prezentul raport).

Intervenția Tratament, îngrijire și suport TB

Activitatea Tratamentul video asistat

Această activitate este implementată pe parcursul anului 2024 cu implicarea a patru entități:

- **Pe malul drept**

1. AO AFI, contract 032/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 21 februarie 2024 (375,116.70 MDL pentru această activitate),
2. PNRT, nemijlocit, un consultant, contract # 050/TB-HIV-CONS/2024 din 21 martie 2024, cu valoarea netă lunară de 4,684.44 MDL .

- **Pe malul stâng**

1. AO "Programe medico-sociale", contract Nr. 042/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 28 februarie 2024 (196,550.99 MDL pentru această activitate),
2. Spitalul de tuberculoza din or. Bender (continuitate a activității din grantul 2021-2023), contract nr. 034/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 21 februarie 2024 (67,469.16 pentru această activitate).

În perioada de raportare au fost înregistrate următoarele rezultate:

1. Pe malul drept:

- 1) Au fost înrolați 57 pacienți în VST, toți au fost instruiți de către AO AFI. La fel, au fost susținuți în tratament timp de două luni de la înrolare 65 pacienți înrolați pe parcursul anului 2024, dintre care 37 au înregistrat rata de aderență mai mult de 90%.

- 2) Acoperirea cheltuielilor pentru internet mobil pacienților aflați în tratament care utilizează aplicația mobilă "I LIKE VST" și personalului medical respectiv.

- 3) Asigurarea funcționalității serviciului GSuite pentru utilizarea adreselor de email aferente I LIKE VST.

- 4) La 30 decembrie 2024 a fost organizată o ședință de lucru cu participarea reprezentanților PNRT, Centrului PAS și AO AFI, în cadrul căreia s-a discutat preluarea în totalitate a activităților aferente VST de către DC PNRT și au fost agreeate aspectele de transmitere. Începând cu ianuarie 2025, această activitate va fi gestionată integral de DC PNRT.

2. Pe malul stâng:

1) Au fost înrolați 6 pacienți în VST, toți au fost instruiți de către AO "Programe medico-sociale". La fel, au fost susținuți în tratament timp de două luni de la înrolare 7 pacienți înrolați pe parcursul anului 2024, dintre care 5 au înregistrat rata de aderență mai mult de 90%.

2) Acoperirea cheltuielilor pentru internet mobil pacienților aflați în tratament care utilizează aplicația mobilă "I LIKE VST" și personalului medical respectiv.

Pe parcursul anului 2024:

1. Pe malul drept: au fost înrolați 214 pacienți în VST, 211 au fost instruiți de către AO AFI, iar 3 au fost înrolați de lucrătorii medicali fără implicarea AO AFI. La fel, au fost susținuți în tratament timp de două luni de la înrolare 226 pacienți înrolați pe parcursul anului 2024 și 2023, dintre care 155 au înregistrat rata de aderență mai mult de 90%.

2. Pe malul stâng: Au fost înrolați 46 pacienți în VST, toți au fost instruiți de către AO "Programe medico-sociale". La fel, au fost susținuți în tratament timp de două luni de la înrolare 42 pacienți înrolați pe parcursul anului 2024, dintre care 32 au înregistrat rata de aderență mai mult de 90%.

Modulul Diagnosticul, tratamentul și îngrijirea aferente tuberculozei rezistente la medicamente (DR)

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Tratament, îngrijire și suport DR-TB

Activitatea Stimulente pentru pacienții de pe malul stâng

Această activitate este implementată de Spitalul de tuberculoză din Bender în calitate de instituție coordonatoare a programului TB teritorial. În acest sens, a fost semnat contractul nr. 034/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 21 februarie 2024, în valoare de 2,391,025.66 lei pentru această activitate.

Pe parcursul perioadei de raportare:

- 1) s-au aflat în tratament ambulator 137 pacienți cu TB (70 cu TB DS și 67 cu TB DR);
- 2) au fost aderenți la tratament toate lunile de raportare 119 pacienți (64 cu TB DS și 55 cu TB DR);
- 3) au finisat tratamentul 63 pacienți (33 cu TB DS și 30 cu TB DR);
- 4) au decedat 4 pacienți cu TB DR - 2 din cauze aferente tuberculozei, 2 din alte motive decât tuberculoza.
- 5) au inițiat tratament ambulator (sau au trecut din tratament în condiții de staționar în ambulator) 45 pacienți (31 cu TB DS și 14 cu TB DR).

Numărul pacienților care au beneficiat de stimulente financiare în perioada ianuarie - decembrie 2024 este redat în tabelul de mai jos:

Tabelul 1. Număr pacienți care au fost beneficiat de stimulente financiare în perioada ianuarie-decembrie 2024

Categorie beneficiari/ Lună	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Beneficiari cu TB DS	80	83	84	91	75	65	62	59	52	43	40	42
Beneficiari cu TB DR	73	77	75	70	72	70	71	69	55	46	39	33
Total	153	160	159	161	147	135	133	128	107	89	79	75

Modulul Prevenirea TB/DR-TB

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Prevenirea și controlul infecțiilor

Activitatea Dezvoltarea și implementarea materialelor de informare, educare și comunicare pentru diferite grupuri țintă

În cadrul acestei activități, pe parcursul perioadei de raportare a fost realizat:

- 1) În perioada 26 noiembrie – 1 decembrie a avut loc **Campania „Respiră sănătate, oprește tuberculoza”**. Aceasta a fost organizată de Centrul PAS împreună cu Programul Național de Răspuns la Tuberculoză. Medici ftiziopneumologi, membri ai organizațiilor regionale implicate în screeningul, depistarea și tratamentul tuberculozei organizează discuții cu cetățenii în cele mai aglomerate locuri din orașele Republicii Moldova. Astfel au avut loc cinci evenimente în cinci orașe ale Republicii Moldova:
 - a) **26 noiembrie. Căușeni.** Vera Ciuchitu, președinta Asociația Psihologilor Tighina, și Ungureanu Inga, medic ftiziopneumolog, le-au vorbit orășenilor despre situația epidemiologică din raion, simptomele și tratamentul tuberculozei.
https://www.facebook.com/CentrulPAS/posts/587743007166936?ref=embed_post
 - b) **27 noiembrie. Strășeni.** Medicul Gheorghe Damaschin le-a explicat orășenilor ce este tuberculoza, care sunt simptomele și ce metode de tratament există astăzi. Totodată, Ina Pușoi, coordonatoare AFI: Act For Involvement, le-a vorbit celor prezenți despre cum poate fi depistată tuberculoza la timp și de ce ajutor beneficiază persoanele cu tuberculoză pe durata tratamentului.
https://www.facebook.com/CentrulPAS/posts/588423933765510?ref=embed_post
 - c) **28 noiembrie. Nisporeni.** Medicul Nina Ionita și psihologul Anastasia Ursu Postolache de la IMSP Spitalul Raional Nisporeni au vorbit despre depistarea și tratamentul tuberculozei, dar și susținerea de care au nevoie persoanele bolnave din partea familiei și a comunității.
https://www.facebook.com/CentrulPAS/posts/589065083701395?ref=embed_post

- d) **28 noiembrie. Ștefan Vodă.** Parascovia Boian, ftiziopneumolog, și Tatiana Nicolenco, șef adjunct la Centrul de Sănătate din raion, le-au vorbit comercianților și vizitatorilor pieței din localitate despre tuberculoză, depistarea și tratamentul acestei maladii. Cele mai multe întrebări au fost despre fortificarea organismului pentru a face față infecției, precum și despre simptomele bolii la diferite etape de dezvoltare.
https://www.facebook.com/CentrulPAS/posts/589742123633691?ref=embed_post
- e) **1 decembrie. Hâncești.** Medicul ftiziopneumolog Mihai Cocervei, și Tatiana Boboc, reprezentantă regională Asociația Psihologilor Tighina, i-au informat pe cei interesați despre situația epidemiologică din raion, asistența medicală acordată persoanelor bolnave și adresele unde se pot adresa pentru examinările la tuberculoză.
https://www.facebook.com/CentrulPAS/posts/591664810108089?ref=embed_post
- 2) Prezentate mai multe activități legate de controlul și prevenirea tuberculozei: Printre acestea:
- a) Republica Moldova și-a prezentat experiența în răspunsul la tuberculoză la conferința de la Istanbul a Stop TB Partnership unde s-a discutat rolul parteneriatelor între organizațiile locale și programele naționale în realizarea obiectivelor strategiei privind tuberculoza la nivel global.
https://www.facebook.com/CentrulPAS/posts/555394200401817?ref=embed_post
- b) Centrul PAS a făcut un apel către Consiliul de administrație și Secretariatul The Global Fund să distribuie echitabil fondurile rezervate combaterii SIDA, Tuberculozei și Malariei și să accepte o creștere a finanțării răspunsului la tuberculoză. <https://pas.md/ro/PAS/News/Details/246>
- c) Mai multe organizații ale societății civile din Republica Moldova au participat la The Union World Conference on Lung Health din Indonezia. În perioada 12-16 noiembrie în Bali au loc discuții și prezentări pe marginea răspunsului la tuberculoză la nivel mondial prin prezentarea experiențelor din diferite țări.
https://www.facebook.com/CentrulPAS/posts/579532917987945?ref=embed_post
- d) Reprezentanți ai comunităților TB și ai organizațiilor societății civile din Europa de Est și Asia Centrală implicați în răspunsul la tuberculoză au făcut schimb de experiențe la Chișinău pentru o mai bună organizare a cercetării în domeniul tuberculozei.
<https://pas.md/ro/PAS/News/Details/247?fbclid=IwY2xjawH-2kdleHRuA2FlbQIxMQABHSpE8WgUNPem-syVhNUWTSuPVwldWkaU2nUTh9 XZa3qwduu2OND9t86AA aem Ky0jhfy0krs1rpSwQzXwBg>

Modulul RSSH: Consolidarea sistemelor comunitare

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Monitorizarea condusă de comunitate

Activitatea Aplicația CLM

Această activitate este compusă din doua componente:

- 1) Actualizarea modului CLM – în perioada de raportare a fost contractată compania dezvoltatoare (suma contractului 20,560.00 EUR) pentru funcționalitățile adiționale solicitate de către ONG-uri, în limita bugetului disponibil. Lucrările sunt realizate pe parcursul trimestrului 4, 2024 și trimestrul 1, 2025.
- 2) Monitorizarea condusă de comunitate - este implementată nemijlocit de către AO AFI în temeiul deciziei GTL TB, având drept sarcină gestionarea modului CLM din aplicația I LIKE VST și a echipei de răspuns pentru monitorizarea condusă de comunitate. În acest sens a fost semnat acordul de grant Nr. 032/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 21 februarie 2024 (120,193.95 MDL pentru această activitate).

Pentru realizarea componentei nemijlocite de monitorizare condusă de comunitate, în temeiul deciziei Platformei organizațiilor active în domeniul TB din 12 februarie 2024, au fost contractate mai multe organizații ale societății civile, după cum urmează:

- AO AFI, acord de grant Nr. 032/TB-HIV-SUBGRANT/2024 (172,975.00 MDL pentru această activitate),
- AO "Asociația Psihologilor Tighina", acord de grant Nr. 028/TB-HIV-SUBGRANT/2024 (46,750.00 MDL pentru această activitate),
- AO Centrul de Asistență Socială "Casa Speranțelor", acord de grant Nr. 027/TB-HIV-SUBGRANT/2024 (46,750.00 MDL pentru această activitate),
- AO SMIT, acord de grant Nr. 031/TB-HIV-SUBGRANT/2024, (122,125.00 MDL pentru această activitate),
- AO "Speranța Terrei", acord de grant Nr. 029/TB-HIV-SUBGRANT/2024, (88,825.00 MDL pentru această activitate),
- UES, acord de grant Nr. 030/TB-HIV-SUBGRANT/2024, (23,375.00 MDL pentru această activitate).

În perioada de raportare a fost realizat:

- 1) În cadrul activității de gestionare a in-boxului și referirea cazurilor către echipa de răspuns, AO AFI a validat 11 bariere raportate și le-a redirecționat spre soluționare echipelor de răspuns din cadrul ONG-urilor responsabile, inclusiv două au fost soluționate.
- 2) Au fost înregistrați 80 utilizatori noi.

Pe parcursul anului 2024 a fost realizat:

1) În cadrul activității de gestionare a in-boxului și referirea cazurilor către echipa de răspuns, AO AFI a validat 46 bariere raportate și le-a redirecționat spre soluționare echipelor de răspuns din cadrul ONG-urilor responsabile, 27 dintre acestea au fost preluate în lucru. Două au fost soluționate pe parcursul anului, iar 25 sunt în curs de soluționare.

2) Au fost înregistrați 242 utilizatori noi.

Intervenția Implicarea comunității, conexiuni și coordonare

Activitatea CLM ce tine de procurarea medicamentelor și dispozitivelor medicale

În perioada de raportare, în cadrul acestei activități a fost realizat:

- (i) Grupul de experți a urmărit fiecare etapă a procesului de procurare a medicamentelor pentru TARV și TSAO precum și procesul de achiziție pentru sistemele de testare. S-a constatat că procesele de achiziție au fost suspendate din cauza contestației asupra procesului de licitație de către un operator economic;
- (i) În procesul de achiziție a medicamentelor ARV și TSAO a fost anunțată o reluare a licitației pentru pozițiile pentru care nu au fost depuse oferte sau ofertele nu au corespuns specificațiilor tehnice. La reluarea licitației au fost luate în considerare recomandările Grupului de Experți, menite să asigure finalizarea cu succes și în termen a procesului de licitație.
- (ii) Procesul de achiziție a sistemelor de testare se află în acest moment la etapa de finalizare cu succes. Expertul din grup a participat la întâlnirile dedicate acestui proces și a monitorizat desfășurarea licitației. Nu au fost identificate zone problematice sau motive care să necesite intervenții.
- (iii) În perioada 12-30 decembrie au fost realizate 16 vizite în cadrul Centrelor de ARV și 10 site-uri TSAO cu scop de monitorizare a disponibilității medicamentelor și dispozitivelor medicale la locul prestării serviciilor. Chestionarele completate în timpul vizitelor au fost prelucrate și analizate cu elaborarea raportului cu concluzii.
- (iv) Pe data de 26.12.2024 a fost organizată o sesiune de instruire și consolidare a capacităților pentru 5 reprezentanți ai comunității implicați în procesul de achiziție a medicamentelor.
- (v) În zilele de 26 și 27 decembrie 2024, rezultatele activității de monitorizare a achizițiilor de medicamente și dispozitive medicale în cadrul Programului Național HIV/SIDA și ITS pentru 2025, au fost prezentate în cadrul Comitetului KAP și grupului tehnic de lucru a CCM.

Activitatea CLM ce tine de furnizarea de servicii HIV, TB și OAMT

În perioada de raportare au fost realizate următoarele activități:

- (i) Comunitatea PCD (persoanelor consumatori de droguri) a fost actualizată (au fost implicați 38 de membri), a fost elaborat de un plan de dezvoltare și priorități de advocacy, au fost organizate întâlniri regulate și create canale de

comunicare funcționale. A fost creat un grup de experți format din 4 membri, care reprezintă interesele Comunității PCD.

- (ii) A fost elaborată o listă de recomandări și o argumentare pentru modificarea protocolului de tratament TSAO. Recomandările din partea comunității au fost agreate cu platforma HUB și Comitetul grupurilor cheie vulnerabile (KAP). Următorul pas constă în aprobarea listei de modificări cu reprezentanții Dispensarului Narcologic Republican, inițierea procesului de revizuire a Protocolului și elaborarea unui Ghid pentru aplicarea acestuia în cadrul grup tehnic de lucru în cadrul CCM.
- (iii) Recomandările din partea comunităților au fost incluse în draftul Protocolului pentru PrEP în cadrul procesului de revizuire a acestuia. Următorul pas planificat este monitorizarea includerii tuturor recomandărilor în textul final al Protocolului.
- (iv) Ca rezultat al intervențiilor de advocacy și al mobilizării Comunității PCD, cu sprijinul partenerilor, a fost eliminată o barieră de infrastructură la site-ul TSAO de pe strada Grenoble 147, care limita accesul pacienților la un complex de servicii și le încălca drepturile (a) Obținerea unui acord verbal cu conducerea DNR pentru alocarea unui spațiu b) Semnarea unui Memorandum de Parteneriat cu DNR c) Mobilizarea a 39 de membri ai Comunității PCD și clienți ai site-ului pentru colectarea de resurse financiare și umane necesare pentru lucrările de reparație d) Organizarea și desfășurarea lucrărilor de reparație) Pregătirea pentru ceremonia de deschidere a site-ului).

Activitatea CLM ce tine de furnizarea de servicii HIV, TB și OAMT în locurile de detenție

În perioada de raportare a fost realizat:

- (i) Metodologia CLM și instrumentele de colectare a datelor au fost discutate și aprobate de Comitetul KAP cât și cu comunitatea;
- (i) Au fost colectate datele de la 303 deținuți din 7 instituții penitenciare și 52 chestionare au fost completate în sectorul civil de la foști deținuți (care s-au eliberat din detenție în ultimii 2 ani).
- (ii) Datele colectate au fost analizate și formulate concluzii și recomandări alături de partenerii de realizare de la HAC și EMRHP care au elaborat și un raport analitic.
- (iii) Concluziile și recomandările preliminare au fost prezentate și discutate cu: Comitetul KAP, Agenția Penitenciarelor și Grupul tehnic de lucru în cadrul CCM.
- (iv) Pentru procurarea terminalelor IT în penitenciare au fost elaborate și aprobate specificațiile tehnice pentru dezvoltatorii de software care au fost incluse în planul de achiziție spre aprobare de către Agenția de Guvernare Electronică.

Activitatea Pilotarea recompensării pentru pacienți în activitățile de prevenire și tratament HIV (gamificare)

Pe parcursul perioadei de raportare, în cadrul acestei activități a fost realizat:

- Elaborarea proiectului de indicatori pentru stimularea beneficiarilor să participe.

- Elaborarea planul de implementare a pilotării recompensei care va fi realizat în 2025.

Intervenția Implicarea comunității, conexiuni și coordonare

Activitatea Acțiuni de advocacy la nivel comunitar pentru consolidarea colaborării partenerilor în domeniul HIV

Această activitate este transferată pentru 2025.

Activitatea Implicarea comunității, crearea unui sistem interconectat și coordonat de programe și servicii bazate pe comunitate și conduse de comunitate printr-o abordare multisectorială.

Această activitate este implementată de către două ONG-uri – AO SMIT (decizia GTL nr. 1/2024) pe malul drept - acord de grant Nr. 031/TB-HIV-SUBGRANT/2024, (499,170.56 MDL pentru această activitate) și PN "Programe medico-sociale" pe malul stâng (Decizia Platformei TB din 01 martie 2024) - acord de grant Nr. 042/TB-HIV-SUBGRANT/2024 (238,768.39 MDL pentru această activitate).

Pe parcursul perioadei de raportare au fost realizate următoarele subactivități:

Pe malul drept:

Au fost realizate 2 mese rotunde la nivel local, cu participarea APL, AMP, ANSP, AMSA, PNRT, CNAM, AS, ONC privind implicarea comunității, crearea unui sistem interconectat și coordonat de programe și servicii bazate pe comunitate și conduse de comunitate printr-o abordare multisectorială, în următoarele teritorii:

- (i) 11 octombrie 2024, Soroca, 20 participanți,
- (ii) 25 octombrie 2024, Dondușeni, 30 participanți.

În fiecare localitate în care au fost organizate mesele rotunde, a fost elaborat câte un plan de acțiuni de redresare a situației privind TB pentru responsabilizarea actorilor din comunitate.

În total, în 2024 au fost organizate 11 mese rotunde la nivel local cu participarea APL, AMP, ANSP, AMSA, PNRT, CNAM, AS., ONC privind implicarea comunității, crearea unui sistem interconectat și coordonat de programe și servicii bazate pe comunitate și conduse de comunitate printr-o abordare multisectorială.

Pe malul stâng:

1) Au fost realizate 3 mese rotunde la nivel local, cu participarea reprezentanților societății civile, coordonatorului programului TB teritorial, medicilor implicați în activitățile de prevenire și depistare a TB, reprezentanților Departamentului de Organizare a Asistenței Medicale și Expertiză în următoarele teritorii:

- (i) 14 noiembrie 2024, or. Grigoriopol, 42 participanți;
- (ii) 18 noiembrie 2024, or. Bender, 48 participanți;
- (iii) 11 decembrie 2024, or. Tiraspol, 32 participanți.

2) A fost înregistrată video o istorie de succes a persoanelor care au urmat tratament pentru tuberculoză. Videoclipul prezintă exemple de vindecare reușită și adaptare socială a pacienților cu tuberculoză. Demonstrarea unor astfel de povești va contribui în viitor la motivarea pacienților să solicite asistență medicală la timp, să respecte recomandările medicilor și să finalizeze tratamentul. Povestea video

înregistrată va fi utilizată de către MSP în viitor pentru a crește încrederea în medicamentele pentru tratamentul tuberculozei și în sistemul de sănătate în general, precum și pentru a forma o opinie publică sustenabilă despre tuberculoză ca o boală care poate fi tratată.

În total, în 2024 au fost organizate 8 mese rotunde în raioanele de pe malul stâng al Nistrului.

Intervenția Consolidarea capacităților și dezvoltarea leadershipului

Activitatea Actualizarea platformei de învățare digitală pentru prestatorii de servicii formare.md

Această activitate este implementată nemijlocit de către UES în temeiul deciziei GTL HIV din 22 ianuarie 2024.

În perioada de raportare a fost inițiată elaborarea a două cursuri on-line pentru platforma www.formare.md, unul din cursuri fiind pentru domeniul HIV și altul pentru TB. Pentru domeniul HIV a fost elaborat cursul „Aspecte practice în asistența persoanelor supuse violenței sau supraviețuitoare” cu toate componentele necesare unui curs on-line.

Pentru domeniul TB, la ședința Platformei organizațiilor active în domeniul TB participanții au decis să realizeze acest curs în anul 2025.

Activitatea Consolidarea capacității societății civile

Această activitate este gestionată după cum urmează:

- 1) Suport pentru participarea la instruiți, evenimente internaționale, asigurat de Centrul PAS.

În perioada de raportare a fost acordat suportul logistic pentru asigurarea participării a doi reprezentanți ai societății civile la „The Union World Conference on Lung Health 2024” care s-a desfășurat în perioada 12-16 noiembrie 2024, în Bali, Indonesia (certificatele de participare se anexează).

- 2) Organizarea instruirilor la nivel național, activitate implementată de către UES.

În perioada de raportare a fost realizat:

Organizarea procesului de instruire on-line:

- (i) 100 persoane au finalizat 5 cursuri și au primit remunerarea în valoare de 1000 MDL;
- (ii) 18 organizații neguvernamentale implicate în răspunsul național la HIV și TB au beneficiat de această activitate și creșterea potențialului profesional al angajaților săi;
- (iii) Totodată pentru promovarea oportunităților de instruire prin intermediul platformei www.formare.md au fost elaborate și mediatizate mai multe materiale promoționale distribuite pe pagina www.uniunea.md, rețelele de socializare Facebook și Instagram.

Activitatea Consolidarea platformelor comunitare de comunicare (TB și HIV)

Platforma organizațiilor active în domeniul TB este coordonată pe parcursul anului 2024 de către AO SMIT, implicând în calitate de secretar AO Speranța Terrei (în temeiul deciziei Platformei TB din 9 ianuarie 2024). Bugetul acestei activități – 230,737,00 MDL a fost inclus în acordul de subgrant cu AO SMIT - nr. 031/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 20 februarie 2024.

În perioada de raportare au fost realizate următoarele activități:

- a) Pregătirea și desfășurarea a 2 ședințe ale Platformei ONG TB (1 și 5 noiembrie 2024) cu documentarea acestora (minutele se anexează);
- b) Pe 28 noiembrie s-a desfășurat ședința AO implicate în TB la Chișinău, în incinta PNRT, cu echipa de evaluare a Organizației Mondiale a Sănătății;
- c) Realizată ședință de totalizare „Totalizarea activităților OSC-urilor membre ale Platformei TB în anul 2024” în cadrul Atelierului de lucru. Ședința s-a desfășurat la data de 18 decembrie, în incinta sediului AO „SMIT” în mod mixt (cu prezența reprezentanților ONG-urilor și online).

Modulul RSSH: Sisteme de monitorizare și evaluare

În cadrul acestui modul, în perioada de raportare au fost inițiate/realizate următoarele intervenții/activități:

Intervenția Raportare de rutină

Activitatea Dezvoltarea sistemului SIME HIV(ITS)

Activitatea Dezvoltarea sistemului SIME TB

Aceste activități se realizează în paralel și în perioada de raportare, conform planului de lucru, a fost realizat:

- 1) Au fost prezentate, actualizate și primite serviciile de dezvoltare software asociate fazelor 1 (Documentului Cerințelor de Business) și 2 (Design Grafic, Specificația tehnică, Cerințele de configurare, scripturi de configurare) pentru Sistemul Informatic SIME HIV/SIME TB.
- 2) Finalizate și remise pentru coordonare documentele Specificația Funcțională pentru Sistemul Informatic SIME HIV/SIME TB.
- 3) Finalizate și remise pentru coordonare design-ele grafice în format Figma pentru Sistemele Informatic SIME HIV/SIME TB.
- 4) Elaborate și remise pentru coordonare documentele cu cerințele tehnice de desfășurare a Sistemelor Informatic SIME HIV/SIME TB, în cadrul căruia sunt prezentate resursele esențiale pentru a asigura funcționarea corectă a mediului de testare/producție ale aplicațiilor SIME HIV/SIME TB.
- 5) O serie de ședințe de lucru cu echipa Centrului PAS și echipele programelor naționale HIV și TB în cadrul cărora au fost examinate cerințele funcționale și nefuncționale pentru Sistemele Informatic SIME HIV/SIME TB.

Intervenția Cercetare Operațională

Activitatea Auditul mortalității HIV în ultimii 3 ani

Activitatea a fost realizată și raportată în trimestrul II, 2024.

Activitatea Studiu biocomportamental integrat în rândul grupurilor cu risc crescut de infectare (PWID, SW, MSM, deținuți)

În scopul realizării studiului menționat, pe parcursul perioadei de raportare a fost semnat Acordul # 086/TB-HIV-SERV/2024 din 22 mai 2024 cu IMSP SCBI "Toma Ciorbă", instituția responsabilă de desfășurarea studiului (valoarea totală a contractului – 3,223,576.16 MDL). În perioada de raportare a fost realizat:

1) Colectarea datelor în rândul consumatorilor de droguri injectabile din Chișinău, Bălți, Tiraspol și Rîbnița; Lucrătoarelor sexului din Chișinău, Bălți și Tiraspol, bărbații care fac sex cu bărbații din Chișinău și Bălți.

2) Ajustat Protocolul și chestionarele pentru colectarea datelor în rândul deținuților din instituțiile penitenciare care va avea loc în februarie 2025.

3) Analiza datelor cu generarea indicatorilor, estimarea mărimii grupurilor cu risc sporit de infectare HIV și elaborarea raportului analitic este planificat pentru primul trimestru al anului 2025.

Activitatea Evaluarea genotipurilor HIV și a rezistenței la medicamentele ARV prin metoda de genotipizare HIV (cercetare operațională)

În perioada de raportare, pentru realizarea acestei activități, în temeiul deciziei GTL din 30 octombrie 2024, au fost contractați doi consultanți (valoarea contractelor: 12,200.00 și 19,520.00 MDL, total cost) pentru elaborarea procedurilor operaționale standard pentru extragerea și amplificarea ARN viral pentru secvențierea virusului HIV-1 și elaborarea procedurilor operaționale standard pentru evaluarea genotipurilor HIV și a rezistenței la medicamentele ARV prin metoda de genotipizare HIV. Activitatea va fi realizată pe parcursul trimestrelor 1-2, 2025.

Activitate Cercetare operațională, continuarea studiului mSTR

Această activitate este realizată de către IMSP IFP în conformitate cu acordul de implementare a sub-grantului și finanțare a activităților asumate de părți nr.033/TB-HIV-SUBGRANT/2024 din 26 februarie 2024. Valoarea contractului constituie 1,357,279.20 MDL. În cadrul acestei activități, în perioada de raportare a fost realizat:

1. Monitorizare lunară a pacienților din SO mSTR_N2, mSTR_N3, care se află în tratament în condiții de ambulator;

2. Organizarea suportului din partea APL teritoriale în eventualitatea transportării pacienților social-vulnerabili la secția Consultativă IFP;

3. Verificarea per dosar a tuturor blancurilor conform ultimelor recomandări ale Protocolului SO mSTR_N2, mSTR_N3 la fel și introducerea datelor pacienților din mSTR_N_2 și mSTR_N3 în RedCap;

4. Întocmirea lunară a listei pacienților, care urmează să se prezinte pentru monitorizare planificată la IFP;

5. Contactarea telefonică regulată a personalului medical și non-medical, care realizează DOT/VST din teritorii, pentru a crește aderența la tratamentul antituberculos printre pacienții din SO mSTR_N2, mSTR_N3 care primesc tratament în condiții de ambulator;

6. Contactarea telefonică regulată cu pacienții din studiul operațional mSTR_N2, mSTR_N3, care urmează tratament în condiții de ambulator pentru a identifica în mod activ evenimentele adverse apărute pe fondal de tratament;

7. Informarea pacienților prin telefon despre rezultatele intermediare ale investigațiilor de laborator și rezultatele microbiologice obținute în cadrul monitorizărilor lunare;

8. Consultarea și instruirea regulată a personalului medical care realizează DOT și VST vizavi de regulile de administrare a medicației în cadrul studiului, despre responsabilitățile DOT/VST, necesitatea raportării EA la timp, modul de completare a documentației medicale aferente (fisa de tratament TB 01 și altele);

9. Întocmirea și completarea fișierului Excel mSTR_N_2 mSTR_N_3 "Subject screening and enrollement log" per fiecare caz cu TB DR pentru screening în studiu privind regimurile scurte de tratament modificate integral orale a TB R-R și la fel pentru includerea în tratament pe scheme scurte conform Protocolul Studiul Operațional. Datele pentru fiecare caz cu TB DR sunt verificate în baza de date SIME TB vizavi de rezultatele bacteriologice, TSM la preparate de linia II. Excel completat pe perioada studiului;

10. Toate cazurile cu TB DR au fost prezentate la CM TB DR pentru a lua decizie vizavi de includerea în studiul operațional conform criteriilor pentru includere. După fiecare ședință a CM TB DR a fost completat "Formular de screening pentru studiu";

11. Pregătirea cazurilor MDR/RR-TB pentru prezentare la Consiliul Virtual Medical cu completarea Formularului conform Ghidului OMS. În perioada trimestrului IV anului 2024 la CVM a fost prezentat 1 caz cu TB DR;

12. Toate cazurile TB DR incluse în SO mSTR_N_2 și N_3 sunt introduse în sistemul RedCap on-line.

REZULTATE:

mSTR_N_3

01.10.2024 – 31.12.2024

Total screening	Incluși în tratament	Exclus din studiu	Deces	Continuă
4	4	0	0	14

Intervenția Supravegherea HIV, tuberculozei și malariei

Activitatea 3.2.4.1. Evaluarea capacităților și caracteristicilor Serviciului de Testare HIV/ITS/HV din Moldova

Pentru realizarea acestei activități, în temeiul deciziei GTL HIV din 15 aprilie 2024, au fost contractați doi consultanți naționali cu valoarea contractelor 31,720,00 MDL și

respectiv 24,400.00 MDL, total cost. Activitatea a fost realizată pe parcursul trimestrului 4, 2024 (rapoartele se anexează).

Activitatea 3.3.2.2. Implementarea registrului național de informații pentru Testarea HIV/ITS/HV în Centrele de Testare HIV/ITS

În scopul realizării acestei activități, în temeiul deciziei GTL HIV din 30 octombrie 2024, a fost contractat un consultant național (valoarea contractului – 12,200.00 MDL, total cost) pentru ajustarea Platformei de înregistrare a testărilor la HIV „TestRap”.

Activitatea 3.2.3.7 Asigurarea calității supravegherii epidemiologice prin desfășurarea activităților de monitorizare la nivel teritorial privind colectarea datelor epidemiologice

Activitatea a fost realizată și raportată în trimestrul II, 2024.

ANEXE

Anexa 1. Planificarea activităților pe durata grantului 2024-2026 și statutul de implementare pe parcursul anului 2024

Module	Intervenții	Activități	2024	2025	2026	Planificare 2024	Statut
Pachet de prevenire pentru BSB și partenerii lor sexuali	Programarea profilaxiei pre-expunere (PrEP) pentru BSB	1.2.1.2. Ajustarea protocolului național PrEP				Q1-Q3	Realizat
		Discuție publică a rezultatelor programului PrEP (masă rotundă)				Q4	Realizat.
	Servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv ITS, hepatita, îngrijire post-violență pentru BSB	1.2.2.2. Îmbunătățirea bazei normative (revizuirea PCN "Profilaxia post-contact", instrucțiuni privind administrarea tratamentului de urgență, rapoarte analitice)					
		1.2.5.1. Revizuirea standardului de organizare și funcționare privind HIV în populațiile cheie, inclusiv tinerii				Q2-Q4	În proces de realizare. Replanificat pentru 2025.
Servicii de testare HIV diferențiată	Testarea în unități pentru programele populațiilor cheie	Asigurarea standardelor pentru laboratorul clinic și microbiologic al Penitenciarului nr.16				Q1-Q3	Realizat.

	Testarea în unități în afara programelor pentru populațiile cheie și pentru adolescenți și femei tinere	3.3.4.2. Formarea continuă a persoanelor din LNR și LRR prin participarea la programe de formare externă și internă (metode, biosecuritate, echipamente, management).				Q2-Q4	Realizat.
		3.3.2.1. Desemnarea și consolidarea laboratorului regional de referință HIV/ITS				Q3	Realizat.
		3.3.2.4. Dezvoltarea și implementarea Programelor Naționale de Control al Calității pentru HIV/ITS în cadrul LNR și altor Centre de Testare HIV/ITS				Q2	Realizat parțial,
		3.3.1.2. Implementarea și menținerea Sistemului de Management al Calității în cadrul LNR HIV conform Standardului ISO 15189				Q1	Realizat.
		3.3.3.1. Revizuirea Ghidului național de testare HIV					
	Auto-testare în afara programelor pentru populațiile cheie și pentru adolescenți și femei tinere	3.1.1.3. Specializarea pentru medici și biologi de laborator din cadrul laboratoarelor HIV/SIDA (malul stâng)				Q1-Q2	Realizat
		Implementarea și adoptarea autotestării HIV în populația generală				Q2	În proces de realizare.

Tratament, îngrijire și suport	Tratament HIV și furnizare de servicii diferențiate - adulți (15 ani și peste)	2.4.1.4. Actualizarea standardului de furnizare a serviciilor psiho-sociale pentru echipele multidisciplinare					
	Managementul integrat al co-infecțiilor și comorbidităților comune (adulți și copii)	2.4.2.6. Pilotarea modelului de sprijin al echipelor multidisciplinare cu implicarea asistenților sociali din asistența medicală primară în vederea extinderii testării pentru HIV, sifilis și hepatite				Q1-Q2	Realizat.
		2.4.1.5. Costificarea pachetului de servicii de suport psiho-social și dezvoltarea mecanismelor de contractare a serviciilor de sprijin psiho-social					
		2.4.2.4. Instruirea specialiștilor teritoriali în abordarea nevoilor de gen ale beneficiarilor și furnizorilor de servicii				Q3-Q4	Realizat.
		2.4.5.1. Actualizarea protocoalelor clinice naționale de tratament ARV					

		2.4.4.2. Consolidarea capacităților pentru implementarea actelor normative privind integrarea serviciilor orientate către persoane (vaccinarea și tratamentul HV, prevenirea și tratamentul tuberculozei ș.a.						
		2.4.4.3. Asigurarea activităților de urmărire cu vizite în teren la furnizorii de servicii integrate orientate către persoane (vaccinarea și tratamentul HV, prevenirea și tratamentul tuberculozei, tratamentul dependenței, servicii de sănătate reproductivă, îngrijiri paliative)						
		Advocacy și asistență tehnică pentru deschiderea cabinetelor ART la nivelul spitalelor raionale				Q1-Q2	Realizat.	
Reducerea barierelor legate de drepturile omului în calea serviciilor HIV/TB	Eliminarea stigmatizării și a discriminării în toate situațiile	Campanii de advocacy				Q1-Q4	Realizat.	
		Campanii de informare privind drepturile omului aferente TB și HIV						

	Asigurarea furnizării nediscriminatorii de asistență medicală	1.3.1.1. Îmbunătățirea cunoștințelor medicilor de familie și personalului de îngrijire din maternități privind transmiterea materno-fetală a infecției HIV				
		Dezvoltarea și implementarea materialelor informaționale pentru diferite grupuri țintă			Q1-Q4	Realizat.
	Creșterea accesului la justiție (HIV/TB)	Îmbunătățirea legilor, reglementărilor și politicilor referitoare la HIV și HIV/TB			Q2-Q4	Realizat.
		Creșterea accesului la serviciile de asistență juridică pentru comunitățile vulnerabile în contextul HIV&TB (activități parajuridice)			Q1-Q4	Realizat.

	Alfabetizare juridică („Cunoaște-ți drepturile”) (HIV/TB)	Sesiuni de informare de la egal la egal				Q1-Q4	Realizat.
Diagnosticul, tratamentul și îngrijirea TB	Screening și diagnostic TB	Revizuirea și actualizarea rețelei de laborator de diagnosticare TB prin evaluarea rețelei de diagnosticare ca parte a optimizării globale a rețelei de diagnosticare				Q2-Q4	Realizat.
	Tratament, îngrijire și suport TB	Tratamentul video asistat				Q1-Q4	Realizat.
		Actualizarea, elaborarea protocoalelor clinice naționale în domeniul TB				2025	
Diagnosticul, tratamentul și îngrijirea aferente tuberculozei rezistente la medicamente (DR)	Tratament, îngrijire și suport DR-TB	Stimulente pentru pacienții de pe malul stâng				Q1-Q4	Realizat.

		Instruirea/consolidarea capacităților pentru personalul care lucrează în clinicile/centrele DR-TB				Q1	Realizat.
Prevenirea TB/DR-TB	Prevenirea și controlul infecțiilor	Consolidarea capacităților la nivel de asistență medicală primară					
		Dezvoltarea și implementarea materialelor de informare, educare și comunicare pentru diferite grupuri țintă				Q1-Q4	Realizat.
RSSH: Consolidarea sistemelor comunitare	Monitorizarea condusă de comunitate	Aplicația CLM				Q1-Q4	În proces de realizare.
		CLM ce tine de procurarea medicamentelor și dispozitivelor medicale				Q1-Q4	Realizat.
						Q1-Q4	Realizat.

		CLM ce tine de furnizarea de servicii HIV, TB și OAMT					
		CLM ce tine de furnizarea de servicii HIV, TB și OAMT în locurile de detenție				Q1-Q4	Realizat.
		Pilotarea recompensării pentru pacienți în activitățile de prevenire și tratament HIV (gamificare)				Q1-Q4	În proces de realizare.
	Cercetare și advocacy conduse de comunitate	Cercetare operațională, cartografierea necesităților cu care se confruntă persoanele cu tuberculoză rezistentă la medicamente din Republica Moldova				Q4	Se transferă pentru 2025.
						Q1-Q4	Realizat.

	Implicarea comunității, conexiuni și coordonare	Acțiuni de advocacy la nivel comunitar pentru consolidarea colaborării partenerilor în domeniul HIV					
		Implicarea comunității, crearea unui sistem interconectat și coordonat de programe și servicii bazate pe comunitate și conduse de comunitate printr-o abordare multisectorială.				Q1-Q4	Realizat.
	Consolidarea capacităților și dezvoltarea leadershipului	Actualizarea platformei de învățare digitală pentru prestatorii de servicii formare.md				Q1-Q4	Realizat.

		Consolidarea capacității societății civile				Q1-Q4	Realizat.
		Consolidarea platformelor comunitare de comunicare (TB și HIV)				Q1-Q4	Realizat.
		Elaborarea planului de tranziție la sustenabilitate a ONG, metodologie M&E, plan și rapoarte de progres				Q2	Inițiat.
RSSH: Sisteme de monitorizare și evaluare	Raportare de rutină	Dezvoltarea sistemului SIME HIV(ITS)				Q1-Q4	În proces de realizare.
		Dezvoltarea sistemului SIME TB				Q1-Q4	În proces de realizare.

		Instruirea personalului departamentului de coordonare PNRT (internaționale)			Q1-Q4	Realizat.
		Actualizarea sistemului de raportare privind detectarea și observarea ulterioară a gravidelor infectate cu HIV			Q4	Transferat pentru 2025.
	Analize, evaluări, recenzii și utilizarea datelor	Elaborarea noului PNRT				
		Revizuirea protocolului clinic național HIV			2025	
		Revizuirea protocolului clinic național HIV			2025	
		Formarea în străinătate a personalului M&E HIV la nivel național			Q1-Q4	Realizat.
	Cercetare Operațională	Auditul mortalității HIV în ultimii 3 ani			Q1-Q2	Realizat.
		Studiu biocomportamental integrat în rândul grupurilor cu risc crescut de infectare (PWID, SW, MSM, deținuți)			Q2-Q4	În proces de realizare.

		Evaluarea genotipurilor HIV și a rezistenței la medicamentele ARV prin metoda de genotipizare HIV (cercetare operațională)				Q1-Q4	În proces de realizare.
		Cercetare operațională, continuarea studiului mSTR				Q1-Q4	Realizat.
		Cercetare operațională, Prevalența TB printre consumatori de droguri, populația generală, contacti TB				Q1-Q4	Transferat pentru 2025.
		Cercetare operațională pentru evaluarea furnizării de servicii integrate centrate pe persoană					
	Supravegherea HIV, tuberculozei și malariei	Evaluarea capacităților și caracteristicilor Serviciului de Testare HIV/ITS/HV din Moldova				Q4	Realizat.
		Formarea continuă a persoanelor din instituțiile medicale, ONG-uri etc. prin programul intern de formare				Q3	Realizat.

		Elaborarea Ghidului pentru metodologia de supraveghere a laboratorului ITS și implementarea acestuia la toate nivelurile sistemului de testare					
		Elaborarea instrucțiunii privind colectarea datelor epidemiologice pentru cazurile noi de infecție HIV					
		Triangularea datelor HIV				Q4	Transferat pentru 2025.
		Implementarea registrului național de informații pentru Testarea HIV/ITS/HV în Centrele de Testare HIV/ITS				Q4	Inițiat.
		Revizuirea standardului de supraveghere epidemiologică a infecției cu HIV				Q4	Transferat pentru 2025.
		Instruirea specialiștilor în sănătate publică în aplicarea standardului de supraveghere epidemiologică a infecției cu HIV				2025	
		Desfășurarea activităților anuale de monitorizare în supravegherea epidemiologica a infecției HIV				2025	

		Consolidarea capacităților medicilor infecționiști și epidemiologi în aplicarea instrucțiunilor privind colectarea și analiza datelor epidemiologice pentru cazurile noi de infecție cu HIV					
		Asigurarea calității supravegherii epidemiologice prin desfășurarea activităților de monitorizare la nivel teritorial privind colectarea datelor epidemiologice				Q2	Realizat.